

Lära på egna villkor – utmaningar och utveckling

Annelie Westlund & Helene Fägerblad

2019-11-07

Stockholm

annelie.westlund@spsm.se

helene.fagerblad@spsm.se

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

SPSM:s uppdrag i handledarutbildningen

- Handledarna ska få stöd i att handleda kollegor kring frågeställningar inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och språkstörning

Inkludering och delaktighet – eleven och lärmiljön i fokus SPECIALPÄDAGOGIK

Grundskola, åk 1-9

Målgrupp: Lärare

Om modulen: Modulen presenterar erfarenhet för att utveckla en inkluderande lärmiljö och öka elevens delaktighet.

Exempel på innehåll:

- Anpassa och ge lärmiljön tillgänglig
- Observera, reflektera och analysera undervisningen
- Samtala med elever kring delaktighet

Inkludering och delaktighet – flerspråkighet SPECIALPÄDAGOGIK

Grundskola, åk 1-9

Målgrupp: Lärare

Om modulen: Modulen presenterar hur förståelse för och kunskap om elevers variation i språkutveckling och läro- och skrivutveckling i ett flerspråkigt perspektiv kan främja utveckling av inkluderande undervisning och lärmiljöer.

Exempel på innehåll:

- Uppmärksamma och anpassa för när andra språkutvecklingen dröjer
- Förbereda och planera för undervisning i ett flerspråkigt perspektiv
- Främja flerspråkig utveckling för elever

Inkludering och delaktighet – lärande i matematik SPECIALPÄDAGOGIK

Grundskola, åk 1-9

Målgrupp: Lärare

Om modulen: Modulen ger stöd och råd för att utveckla undervisningen för elever som är i behov av extra anpassningar i matematik.

Exempel på innehåll:

- Specialpedagogiska perspektiv
- Taluppfattning
- Lärostrategier, motivation och uppgiftsorientering

Inkludering och delaktighet – uppmärksamhet, samspel och kommunikation SPECIALPÄDAGOGIK

Grundskola, åk 1-9

Målgrupp: Lärare

Om modulen: Modulen presenterar hur förståelse för och kunskap om elevers variation i perception, kognitiv förmåga, samspel och kommunikation kan främja utveckling av inkluderande undervisning och lärmiljöer.

Exempel på innehåll:

- Uppmärksamma och anpassa för variation i lärande
- Förbereda och planera för en tillgänglig undervisning
- Främja motivation för elever

Inkludering och skolans praktik SPECIALPÄDAGOGIK

Grundskola, åk 1-9

Målgrupp: Lärare

Om modulen: Modulen presenterar hur ett övergripande samspel mellan lära- och elever och lärares samarbete i och kring undervisning kan främja alla elevers lärande och utveckling.

Exempel på innehåll:

- Analysera samspelsmönster och villkor för inkludering
- Kartlägga och utveckla undervisning tillsammans med elever
- Kollegialt samarbete i och kring undervisningen

Tillgängligt lärande med digitala verktyg DIGITAL KOMPETENS I SPECIALPÄDAGOGIK

Grundskola, åk 1-9

Målgrupp: Lärare

Byfyr: Syftet är att för att utveckla undervisningen genom ökad kunskap om specialpedagogik och den potential digitala verktyg erbjuder för att öka elevers möjlighet till lärande utifrån sina förutsättningar och behov.

Exempel på innehåll:

- Differentiera och variera undervisning med digitala verktyg
- Anpassa lärmiljön med digitala verktyg
- Engagera och motivera elever genom hela läroprocessen

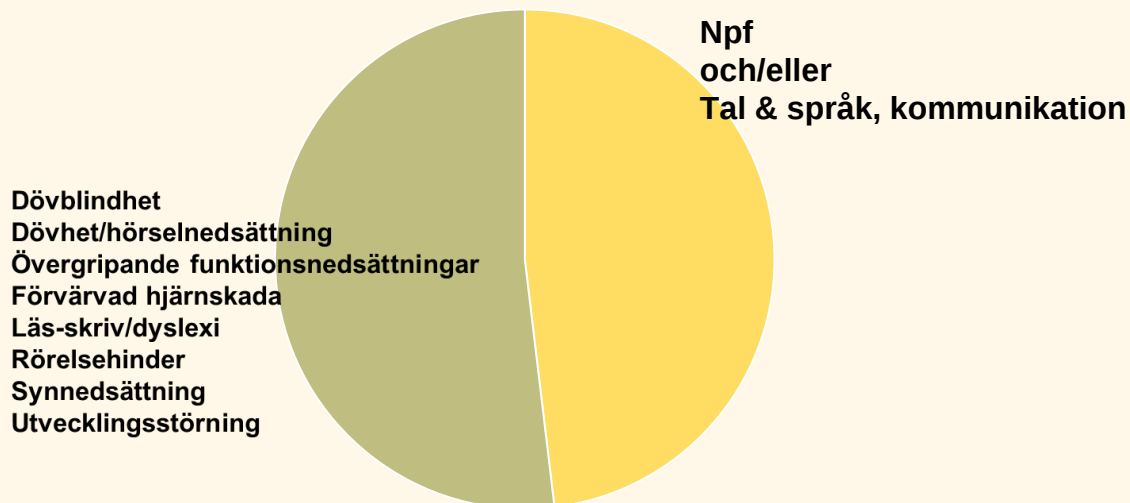
Inkludering och delaktighet – uppmärksamhet, samspel och kommunikation >

Grundskola, åk 1-9

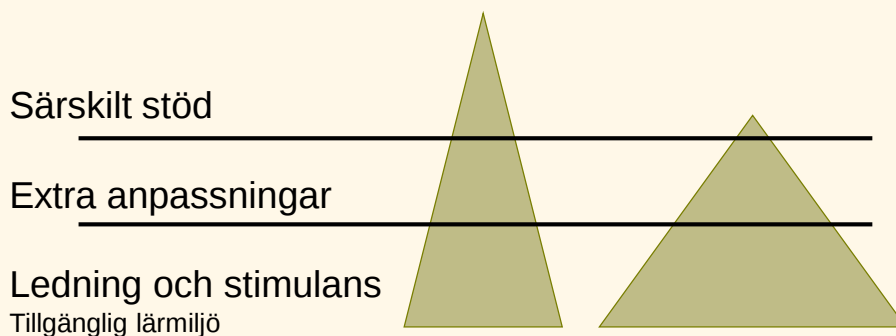
Målgrupp: Lärare

Om modulen: Modulen presenterar hur förståelse för och kunskap om elevers variation i perception, kognitiv förmåga, samspel och kommunikation kan främja utveckling av inkluderande undervisning och lärmiljöer.

Förfrågan om rådgivning

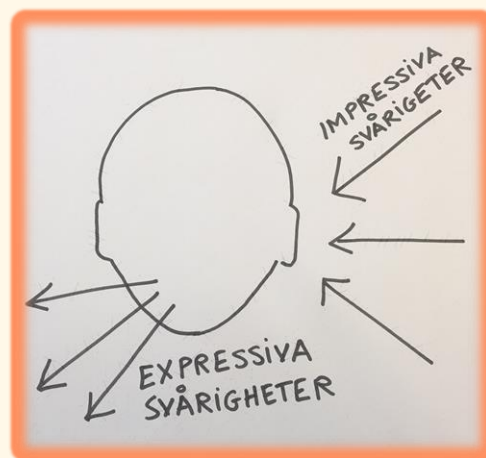
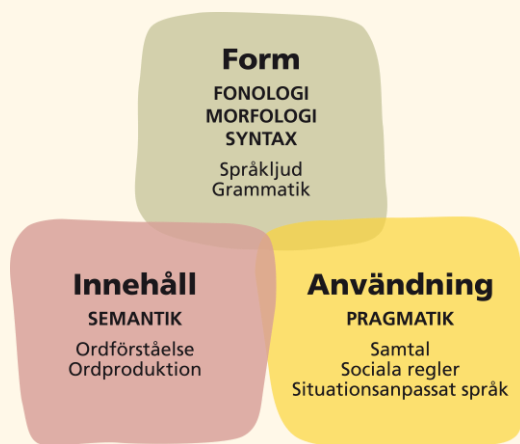

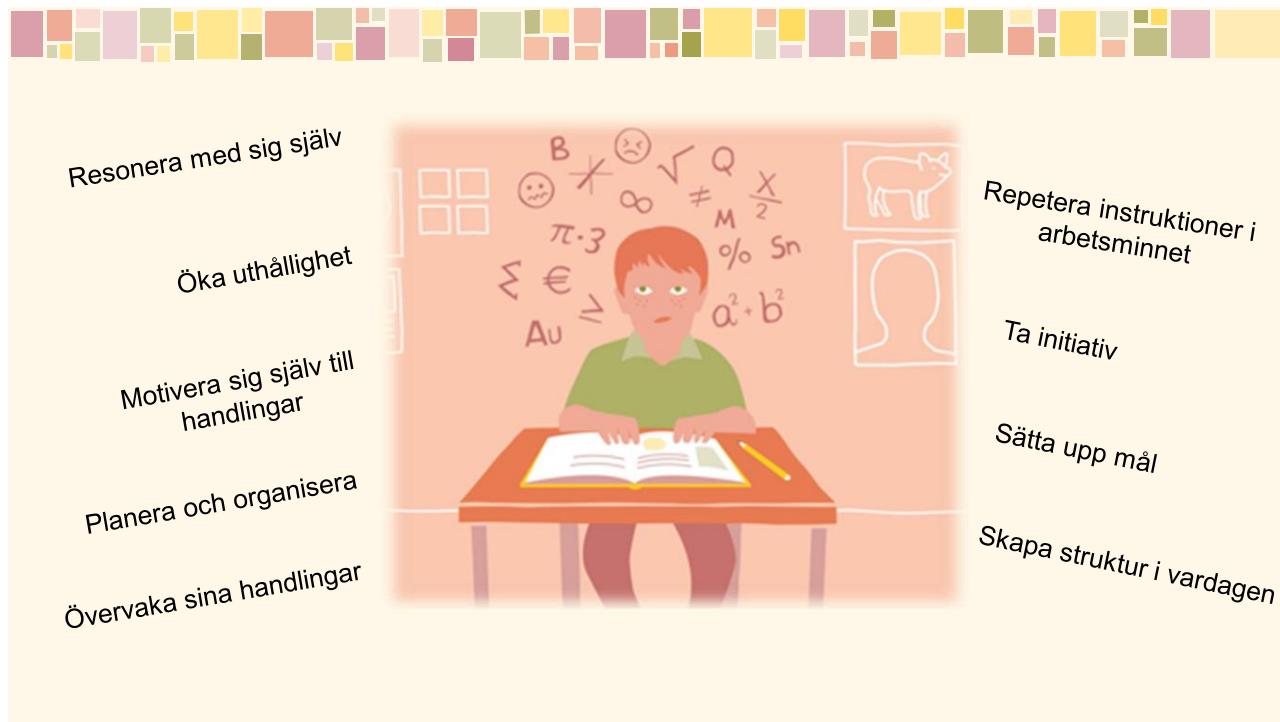
Vinster med en tillgänglig lärmiljö

7

Språk och dess funktioner

Autismspektrumtillstånd

Kommunikation
Socialt samspel

Beteenden och intressen

Mentalisering
Central coherens

Exekutiva funktioner
Perception
Motorik

ADHD/ADD

Uppmärksamhetsproblem

Dålig tidsuppfattning

Impulsivitet (ADHD)

Behovstillfredsställelse

Hyperaktivitet (ADHD)

Funktionen i impulsöverföringen- Belöningssystemet fungerar annorlunda.

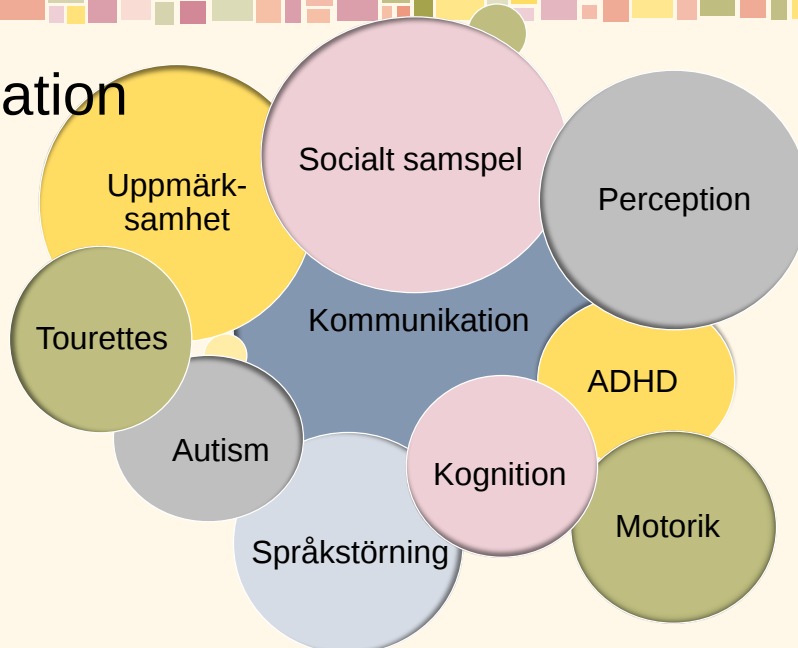
Exekutiva
funktioner

Planering
och
organisation

Självreglering

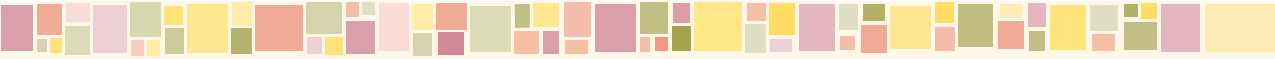
- Organisation
- Planering och prioritering
- Tidsuppfattning
- Uthållighet
- Sätta igång med uppgifter
- Metakognition
- Arbetsminne
- Flexibilitet
- Uppmärksamhet
- Impulskontroll
- Affektkontroll

Samvariation

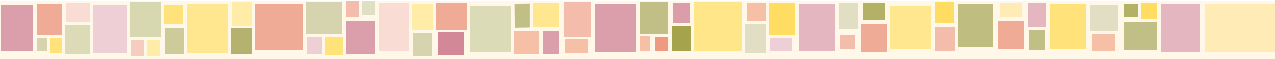
Vilka förmågor behövs för att

- Räcka upp handen och ställa en fråga?
- Lämna in en läxa i tid?
- Använda ditt skåp och ta med det material du behöver till lektionen?

Vilka förmågor behövs för att

- Lyssna på en genomgång?
- Skriva en argumenterande text?
- Göra klart en uppgift som löper över lång tid?

Vilka förmågor behövs för att

- Komma ihåg en instruktion och utföra den?
- Vara delaktig i ett grupparbete?
- Ta initiativ till att få vara med i en lek på rast?

Paus

Diskutera

- Läs fallbeskrivningen
- Reflektera gemensamt kring C:s styrkor och utmaningar
- Vilka situationer fungerar respektive blir svåra?
- Vad skulle kunna vara orsaker till när det /inte/ fungerar?
- Ge förslag på faktorer som ökar tillgängligheten i lärmiljön
- Vilka skulle kunna vara generella och fungera för hela gruppen?
- Vilka kan vara specifika för C?

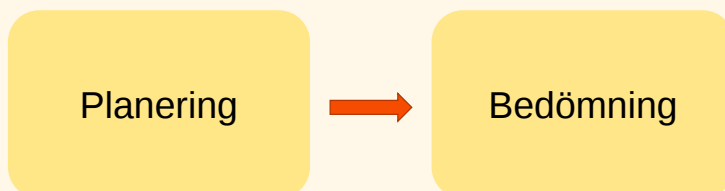
”Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. ...Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla” (Lgr11, s.8)

Alla elever ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt, vilket innebär att även kunna **nå de högre betygsstegen**.

Det innebär att läraren tar hänsyn till elevers olika behov i alla lärmiljöer och i **hela undervisningsprocessen** från planering till bedömning.

(Skolverket 2014, Stödinsatser i utbildningen, sid 12)

Likvärdighet = att göra olika

A: Idag skall vi ha styrketräning. Det finns fem stationer. "Peter, du och Helen (assistent) kan väl se vad du kan vara med på, annars får ni hitta på något själva".

B: Idag skall vi ha styrketräning. Det finns fem stationer. På varje station har jag hittat på ett alternativ till dig Peter, så att du också kan vara med.

C: Idag skall vi ha styrketräning. Det finns fem stationer. Det finns ett par olika övningar att välja på, på varje station, så att alla hittar någon övning som passar.

22

Frigör utrymme:
Kunskap som finns, strategier,
stöttningar, anpassningar

- Bearbetningsförmåga
- Tid, utrymme, energi
- Bearbetningsöversvämning

Fyller upp:
språklig bearbetning, belastning i uppgiften
och i miljön

språkforskning.se

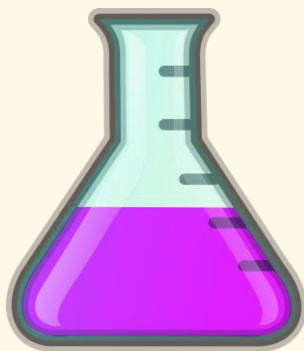
Anna Eva Hallin, 2018

Bearbetningsbägaren som verktyg

- Utgå ifrån en undervisningssituation. Fundera på vad under momentet som tar respektive frigör bearbetningsutrymme.

- + Kortfattad, uppdelad info

- - Mycket, ostrukturerad information

Hur tillgänglig är vår lärmiljö?

Styrkor:

- Vi har en gemensam struktur för hur lektioner börjar och slutar

Svagheter

- Vi har röriga scheman

